

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2274

[Total No. of Pages : 2

[5110]-101

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -101: Foundations of Library and Information Science
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three). **[15]**

- a) Write objectives of university libraries.
- b) Explain role of libraries in developing reading habits.
- c) State the functions of National Library.
- d) Define public library.
- e) Explain the concept of mobile library.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Trace the history of development of libraries in India.
- b) Write a objectives & functions of National library of India.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Explain the fourth law of library science.
- b) Enlist Principles of librarianship by Donald Urquhart & Explain any two of them

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2274

[5110]-101

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -101: Foundations of Library and Information Science

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]
- अ) विद्यापीठ ग्रंथालयाची उद्दिष्टे लिहा.
ब) ग्रंथालयाची वाचन संस्कृतीच्या विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
क) राष्ट्रीय ग्रंथालयाची कार्ये सांगा.
ड) सार्वजनिक ग्रंथालयाची व्याख्या सांगा.
इ) मोबाईल ग्रंथालय ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) भारतीय ग्रंथालयाच्या विकासाचा ऐतिहासिक आढावा द्या.
ब) भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथालयाची उद्दिष्टे व कार्ये लिहा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
- अ) ग्रंथालय शास्त्राचा चौधा नियम स्पष्ट करा.
ब) डोनाल्ड अर्कट ह्यानी मांडलेल्या ग्रंथपालनाच्या तत्वांची यादी लिहून त्यापैकी कोणतेही दोन तत्वे सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2275

[Total No. of Pages : 2

[5110]-102

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -102: Library Organization

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three).

[15]

- a) What are the functions of a good charging system.
- b) List various steps involved in acquisition of books.
- c) Write a note on processing slip.
- d) Name any five book selection tools.
- e) State the methods of acquisition of books.

Q2) Write Answer in 100 words (any one).

[10]

- a) Explain advantages and disadvantages of acquiring periodicals directly from publishers.
- b) Discuss Browne charging system.

Q3) Write answer in 300 words (any one)

[15]

- a) What is stock verification? State its purpose and discuss in detail stock verification methods.
- b) Explain the principle involved in the motto the best reading for the largest number at the least cost.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2275

[5110]-102

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -102: Library Organization

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]
- अ) चांगल्या देवेघेव पद्धतींची कार्ये सांगा.
ब) ग्रंथ उपार्जित करण्याच्या विविध पायऱ्यांची यादी द्या.
क) प्रक्रिया चिठ्ठीवर टीप लिहा.
ड) पुस्तक निवडीच्या कोणत्याही पाच साधनांची नावे द्या.
इ) ग्रंथ उपार्जित करण्याच्या पध्दती नमूद करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) प्रकाशकामार्फत नियतकालिके उपार्जित करण्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
ब) ब्राऊन देवेघेव पध्दतीचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [15]
- अ) ग्रंथ मोजणी म्हणजे काय? ग्रंथ मोजणीचे उद्देश सांगून त्याच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा.
ब) 'योग्य ग्रंथ, योग्य वाचकाला, योग्य वेळी दिला पाहिजे' या बोधवाक्यातून सूचित होणारे ग्रंथ निवडीचे तत्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2276

[Total No. of Pages : 2

[5110]-103

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -103 : Reference Service and Information Sources

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three). **[15]**

- a) What is orientation programme?
- b) State how is the reference department organised in a library.
- c) State the usages of encyclopedia.
- d) What are open Access Sources.
- e) Define user education.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Explain short range and long range reference service.
- b) Write difference between a general book and reference book.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Discuss the criteria for evaluation of dictionary with appropriate example.
- b) Explain in detail the reference service provided in Academic library.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2276

[5110]-103

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -103 : Reference Service and Information Sources

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
- अ) 'ओरियन्टेशन प्रोग्राम' (Orientation Programme) म्हणजे काय ?
ब) ग्रंथालयात संदर्भ सेवा विभाग कसा असावा नमूद करा.
क) ज्ञान कोशाचे उपयोग सांगा.
ड) 'ओपन ऑक्सेस' स्रोत (Open Access Sources) साधन म्हणजे काय.
इ) उपभोक्ता प्रशिक्षणाची व्याख्या द्या.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) 'शिघ्र' व 'विलंबित' संदर्भ सेवा स्पष्ट करा.
ब) 'सामान्य' व 'संदर्भ' ग्रंथातील फरक विशद करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
- अ) 'शब्दकोश' च्या मूल्यमापनाचे निकषांची योग्य ते उदाहरण देऊन चर्चा करा.
ब) शैक्षणिक ग्रंथालयात दिल्या जाणाऱ्या संदर्भ सेवा सविस्तर पणे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2277

[Total No. of Pages : 2

[5110]-104

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

BL -104: INFORMATION SCIENCE

Library and Information Science

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following in 50 words (any three). **[15]**

- a) What do you mean by a document.
- b) Write a what note on communication of Information.
- c) Explain the nature of human Inforamation Sources.
- d) Explain the importance of secondary documents.
- e) Define the term Patent.

Q2) Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Explain in detail various approaches of Information.
- b) Explain in detail the need for documentation in a special library.

Q3) Answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Discuss in detail the importance of use study and user study in the library.
- b) Define documentation and explain in detail the characteristics of documentation work and documentation service.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2277

[5110]-104

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

BL -104: INFORMATION SCIENCE

Library and Information Science

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे द्या (कोणतेही तीन) [15]
अ) प्रलेख म्हणजे काय.
ब) माहितीचे संप्रेषण यावर थोडक्यात टीप लिहा.
क) मानवीय माहिती साधन यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ड) द्वितीय प्रलेखच्या महत्व सांगा.
इ) पेटंट (Patent) व्याख्या द्या.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) माहितीचे दृष्टिकोन सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) विशेष ग्रंथालयात प्रलेखनांची गरज सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
अ) ग्रंथालयात उपयोग अभ्यास (Use Study) व उपयोजक अभ्यास (User Study) यांचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) प्रलेखन म्हणजे काय प्रलेखन कार्य (Documentation Wrok) व प्रलेखन सेवेच्या (Documentation Service) वैशिष्ट स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2278

[Total No. of Pages : 2

[5110]-105

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -105: Knowledge Organization : A (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three). **[15]**

- a) What is meant by compound subject?
- b) What is the need of classification?
- c) What is meant by collection number?
- d) Define fusion and fission.
- e) List the functions of library classification.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) What is Notation? Explain the purpose of notation in classification.
- b) Write a detail note on three planes of classification.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Differentiate between knowledge classification and Book Classification.
- b) Explain the structure of main classes in colon classification.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2278

[5110]-105

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -105: Knowledge Organisation : A (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
अ) संयुक्त विषय म्हणजे काय ?
ब) वर्गीकरणाची गरज सांगा.
क) बोधांक म्हणजे काय ?
ड) 'फ्युजन' व 'फिजन' यांची व्याख्या द्या.
इ) ग्रंथ वर्गीकरणाच्या कार्याची यादी द्या.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) चिन्हांकन म्हणजे काय ते सांगून वर्गीकरणात चिन्हांकाचे उद्देश स्पष्ट करा.
ब) वर्गीकरणाचे तीन स्तर या सविस्तर टीप लिहा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
अ) ज्ञान वर्गीकरण व ग्रंथ वर्गीकरण ह्यातील फरक स्पष्ट करा.
ब) कोलन वर्गीकरण पद्धतीतील मुख्य वर्गाचा आराखडा स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2279

[Total No. of Pages : 2

[5110]-106

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -106: Document Description-A (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three). **[15]**

- a) What are the functions of Added Entries?
- b) What do you mean by Author of a book. State its importance from user's point of view.
- c) Explain the role of Cataloguer in Library System.
- d) Write a note on Card Catalogue.
- e) Write the objectives of Library catalogue as given by C.A. Cutter.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Write a detail note on Book Index Entries.
- b) Explain the difference between 'Bibliography' and 'Library Catalogue'.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Define Book, and explain the need of Reading a Book Technically and describe the different part of a Book.
- b) Describe the classified catalogue in detail and explain the advantages and disadvantages of classified catalogue.

Total No. of Questions : 3]

P2279

[5110]-106

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -106: Document Description-A (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
- अ) पूरक नोंदींचे कार्ये सांगा ?
ब) ग्रंथाचे लेखक म्हणजे काय ते सांगून वाचकांच्या दृष्टीकोणातून त्याचे महत्व सांगा.
क) ग्रंथालयात ग्रंथालय तालिकीकाराची भूमिका स्पष्ट करा.
ड) पत्र रूप तालिके वर टीप लिहा.
इ) सी.ए.कटर यांनी सांगितलेली ग्रंथालय तालिकेचे उद्दिष्टे लिहा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) ग्रंथदर्शक नोंदींवर सविस्तर टीप लिहा.
ब) 'ग्रंथसूची' आणि 'ग्रंथालय तालिकेतील' फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
- अ) ग्रंथाची व्याख्या करून ग्रंथाच्या तांत्रिक वाचनाची आवश्यकता स्पष्ट करून ग्रंथाचे विविध भागांची वर्णन करा.
ब) वर्गीकृत तालिकेचे सविस्तर वर्णन करून त्याचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2280

[Total No. of Pages : 2

[5110]-107

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -107: Information Technology: A (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three).

[15]

- a) Explain the functions of computers.
- b) Explain the objectives of Information Technology
- c) State the use of search engines with examples.
- d) State the need of Library software.
- e) Explain the concept of Antivirus.

Q2) Write Answer in 100 words (any one).

[10]

- a) Write a essay on historical development on computers.
- b) Write a note on different generations of computers.

Q3) Write answer in 300 words (any one)

[15]

- a) Define Library Automation & Explain how computers are used in circulation section of library.
- b) What is applications software? Explain salient features of MS-OFFICE.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2280

[5110]-107

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -107: Information Technology: A (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
अ) संगणकाची कार्ये स्पष्ट करा.
ब) माहिती तंत्रज्ञानाची उद्दिष्टे लिहा.
क) सर्च इंजिनचा (शोध यंत्र) वापर कसा होतो ते लिहा व त्यांचा उदाहरणे सांगा.
ड) ग्रंथालय आज्ञावलीची गरज स्पष्ट करा.
इ) अँटीव्हायरस (Antivirus) ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) संगणकाच्या इतिहासावर निबंध लिहा.
ब) संगणकाच्या वेगवेगळ्या पिढ्या सविस्तरपणे लिहा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
अ) ग्रंथालय संगणकीकरणाची व्याख्या सांगून संगणकाचा वापर ग्रंथालयाच्या देवघेव विभागात कसा होतो ते स्पष्ट करा.
ब) अँप्लीकेशन सॉफ्टवेअर म्हणजे काय ते सांगून (MS-OFFICE) ची ठळक वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2281

[Total No. of Pages : 2

[5110]-201

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -201: Librarianship As a Profession

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answers in 50 words each (any three). **[15]**

- a) Enlist functions of ALA.
- b) State objectives of RRRLF.
- c) Explain the importance of extension services.
- d) Explain the ethics of Librarianship.
- e) Explain the concept of library consortia.

Q2) Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Explain the principles of Library legislation.
- b) Explain the role of UNESCO in development of Librarianship in India.

Q3) Answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Explain what extension activities can be carried out in public libraries.
- b) Define Resource sharing & explain it's need, Purpose & barriers.

Total No. of Questions : 3]

P2281

[5110]-201

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -201: Librarianship As a Profession

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]
- अ) ए.एल.ए (ALA) च्या कार्याची यादी लिहा.
ब) आर.आर.आर.एल.एफ. (RRRLF) ची उद्दिष्ट्ये लिहा.
क) विस्तारीत सेवेचे महत्त्व लिहा.
ड) ग्रंथपालनाची नितीमूल्ये स्पष्ट करा.
इ) ग्रंथालयीन संघ ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) ग्रंथालयीन कायद्याची तत्वे स्पष्ट करा.
ब) भारतीय ग्रंथपालनाच्या विकासातील (UNESCO) युनेक्सोची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [15]
- अ) सार्वजनिक ग्रंथालयात पुरविल्या जाणाऱ्या विस्तारीत सेवा सविस्तर लिहा.
ब) साधनांचा सहकार किंवा वाटणी ही. संज्ञा स्पष्ट करून त्याची गरज, हेतू व अडथळे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2282

[Total No. of Pages : 2

[5110]-202

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -202: Library Management

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three).

[15]

- a) Explain the functions of management.
- b) Write a note on ethics of shelving.
- c) What are the advantages of open access system in a library.
- d) Write a note on zero-based budgeting.
- e) State the need for library rules.

Q2) Answer in 100 words (any one).

[10]

- a) Explain various sources of finance in a library.
- b) State the need of library committee. Explain the role of a librarian in a library committee.

Q3) Write answer in 300 words (any one)

[15]

- a) Discuss with examples Henry Fayol's principles of management. State its application in library.
- b) What do you mean by Book Binding? Describe various methods of binding books in a library.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2282

[5110]-202

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -202: Library Management

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन). [15]
अ) व्यवस्थापनाचे कार्ये स्पष्ट करा.
ब) ग्रंथ मांडणीच्या नीतीमतेवर टीप लिहा.
क) ग्रंथालयात मुक्तप्रवेश पद्धतीचे फायदे सांगा.
ड) शून्यधारित अर्थसंकल्पावर टीप लिहा.
इ) ग्रंथालय नियमावली ची गरज स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक). [10]
अ) ग्रंथालयीन वित्तव्यवस्थेचे वेगवेगळे स्रोत स्पष्ट करा.
ब) ग्रंथालय समितीची गरज स्पष्ट करा. ग्रंथालय समितीतील ग्रंथपालाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक). [15]
अ) हेन्री फेयॉल यांच्या व्यवस्थापनाच्या तत्वांची उदाहरणांसह चर्चा करा. ग्रंथालयात त्यांचे उपयोजना विशद करा.
ब) ग्रंथ बांधणी म्हणजे काय? ग्रंथालयातून विविध ग्रंथ बांधणीचे प्रकारांचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2283

[Total No. of Pages : 2

[5110]-203

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -203: Reference Sources

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three).

[15]

- a) What is Alamanac.
- b) State usage of Directories.
- c) Explain Information Literacy.
- d) Define 'UBC'.
- e) Define and state different types of library users.

Q2) Write Answer in 100 words (any one).

[10]

- a) Write a detailed note on electronic Reference source.
- b) Which are different types of reference questions? Explain with suitable examples.

Q3) Write answer in 300 words (any one)

[15]

- a) What are Bibliographies? Evaluate any one with suitable criterias.
- b) Discuss the need of uses education in school library.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2283

[5110]-203

B.Llb.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -203: Reference Sources

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
अ) अल्मनॅक (Almanac) म्हणजे काय?
ब) डिरेक्ट्री (Directory) चा उपयोग नमूद करा.
क) 'माहिती साक्षरता' (Information Literacy) स्पष्ट करा.
ड) यु.बी.सी.(UBC) ची व्याख्या द्या.
इ) ग्रंथालय उपयोजकाची व्याख्या व विविध प्रकार नमूद करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) इलेक्ट्रॉनिक संदर्भ साधनांनवर सविस्तर टीप लिहा.
ब) संदर्भ प्रश्नांचे प्रकार कोणते? योग्य ते उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) [15]
अ) 'सूची' (बिब्लियोग्राफी) (Bibliography) म्हणजे काय? योग्य ते निकष देऊन त्याचे मुल्यमापन करा.
ब) शालेय ग्रंथालयात उपभोक्ता प्रशिक्षणाची गरज यावर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2284

[Total No. of Pages : 2

[5110]-204

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -204: Organisation of Information & Services

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 50 words each (any three). **[15]**

- a) Explain the term information storage and Retrieval.
- b) Mention the difference between an index and an abstract.
- c) Write a short note on Indian Science Abstracts.
- d) State the functions of thesaurus.
- e) Current Awareness Service (CAS) Methods.

Q2) Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Discuss the objectives and functions of NISCAIR.
- b) Explain chain indexing system with example.

Q3) Answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) What is SDI ? Explain the various steps involved in SDI.
- b) Write a detailed note on (any two)
  - i) INIS
  - ii) Kinds of Abstracts.
  - iii) BARC

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2284

[5110]-204

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -204: Organisation of Information & Services

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
अ) माहिती संग्रहण व प्रतिप्राप्तीचा अर्थ स्पष्ट करा.
ब) निर्देश व सार यातील फरक स्पष्ट करा.
क) Indian Science Abstract वर टीप लिहा.
ड) शब्दकुलकोशाचे कार्य सांगा.
इ) CAS पद्धत नमूद करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) NISCAIR च्या उद्दिष्ट व कार्यांची सविस्तर चर्चा करा.
ब) शृंगला निर्देशन पद्धती सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [15]
अ) 'निवडक माहिती प्रसारण सेवा म्हणजे काय निवडक माहिती प्रसारण सेवा देण्यातील विविध पायऱ्या स्पष्ट करा.
ब) सविस्तर टीप लिहा. (कोणतेही दोन)
i) INIS
ii) सार चे प्रकार
iii) BARC

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2285

[Total No. of Pages : 2

[5110]-205

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -205: Knowledge Organisation B (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three). **[15]**

- a) Write a note on analytico - synthetic scheme of classification.
- b) Explain the concept of rounds and levels.
- c) Write a note on contribution of DSKO in classification Research.
- d) Write a note on common auxiliaries in UDC.
- e) Write a note on notation in UDC.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Explain principles of facet sequence in classification.
- b) State the use of seven Tables in DDC.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) What do you mean by the term 'Devices' in Library classification? What are their utilities? Discuss any three of them with examples.
- b) Discuss in detail the structure and features of any classification scheme known to you.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2285

[5110]-205

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -205: Knowledge Organisation (B) (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
अ) विश्लेषण - संश्लेषणात्मक वर्गीकरण पद्धतीवर टीप लिहा.
ब) फेरे व पातळ्या यांची संकल्पना स्पष्ट करा.
क) वर्गीकरण संशोधनात आय.एस.के.ओ. (ISKO) या संस्थेचे योगदानावर टीप लिहा.
ड) यु.डी.सी. वर्गीकरण पद्धतीतील सामान्य सारण्या यावर टीप लिहा.
इ) यु.डी.सी.वर्गीकरण पद्धतीतील चिन्हांकनावर टीप लिहा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) वर्गीकरणात फॅसेट सिक्वेन्सच्या तत्वे स्पष्ट करा.
ब) डी.डी.सी.वर्गीकरण पद्धतीतील सात सारण्यांचा उपयोग विशद करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
अ) वर्गीकरणात 'युक्त्या' या संज्ञेची माहिती देऊन त्याचे उपयोग सांगा. कोणतेही तीन युक्त्या यांची सोदाहरण चर्चा करा.
ब) तुम्हाला माहित असलेल्या कोणत्याही एका वर्गीकरण पद्धतीचा आराखडा व वैशिष्ट्यांची सखोल चर्चा करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P2286

[Total No. of Pages : 2

[5110]-206

B.LIB.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -206: Document Description - B (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three). **[15]**

- a) Define the Non-print materials and give the list of them.
- b) Introduce the British museum code in brief.
- c) What is meant by heading to a catalogue entry of AACR-2.
- d) What are the advantages of centralized cataloguing.
- e) Write a note on subject Approach of uses.

Q2) Write Answer in 100 words (any one). **[10]**

- a) Write a detail note on cataloguing in Publication.
- b) Explain the concept corporate Author and state the different types of corporate authors.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Define metadata and explain its purpose functions and types.
- b) What is subject cataloguing? Explain the method of deriving subject headings.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P2286

[5110]-206

B.LIB.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL -206: Document Description - B (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) [15]
- अ) अमुद्रीत साहित्याची व्याख्या सांगून त्यांची यादी द्या.
ब) ब्रिटीश म्युझियम कोड ची थोडक्यात टीप लिहा.
क) ऐ.ऐ.सी.आर.-2 नुसार तालिकेच्या नोंदी चे शिर्षक म्हणजे काय ते सांगा.
ड) केन्द्रीयकृत (Centrelized) तालिकीकरणाची फायदे कोणती ते सांगा ?
इ) वाचकांचे 'विषय दृष्टीकोन' वर टीप लिहा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) कॅटलागींग - इन - पब्लीकेशन (cataloguing in publication) वर सविस्तर टीप लिहा.
ब) समष्टी ग्रंथकार ही संकल्पना स्पष्ट करून त्यांचे विविध प्रकार सांगा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [15]
- अ) मेटाडेटा ची व्याख्या करून त्याचे उद्देश, कार्ये व विविध प्रकार स्पष्ट करा.
ब) विषय तालिकीकरण म्हणजे काय? विषय शिर्षके तयार करण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा.

